

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดในการศึกษาการประเมินการควบคุมภายในของระบบสารสนเทศทางการบัญชี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) ประกอบด้วย

1. แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี
2. แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายใน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลระบบการควบคุมภายใน
4. ข้อมูลของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการบัญชีประกอบไปด้วย ความหมายของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ความแตกต่างระหว่างระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์กับไม่ได้ใช้คอมพิวเตอร์ และความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ระบบสารสนเทศ

ความหมายของระบบสารสนเทศทางการบัญชี

ระบบสารสนเทศ หมายถึง เซต หรือการรวมตัวของกระบวนการหลายกระบวนการ สำหรับงานด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลเพื่อปรับรูปแบบของข้อมูลให้เข้าสู่รูปแบบของสารสนเทศ ตลอดจนการกระจายสารสนเทศที่เป็นผลลัพธ์จากการประมวลผลสู่ผู้ใช้ระบบเพื่อใช้ในการตัดสินใจ (รุจิจันทร์ พิริยะสงวนพงศ์, 2549: 34)

สารสนเทศทางการบัญชี ถือเป็นส่วนหนึ่งของสารสนเทศทางธุรกิจ ที่เกิดขึ้นภายใต้การดำเนินงานของธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงในปัจจุบัน ธุรกิจที่มีการใช้สารสนเทศทางการบัญชี ทั้งในรูปแบบเอกสารทางการบัญชี รายงานทางการเงินและรายงานทางการบริหาร ในส่วนรายงานทางการเงิน ธุรกิจจำเป็นต้องจัดทำขึ้นตามรูปแบบที่กฎหมายกำหนดไว้ และมีความสอดคล้องกับหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป นอกจากนี้ยังต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบและลงนามรับรองของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เพื่อเป็นการรับประกันความถูกต้องของสารสนเทศทางการบัญชีนั้น (รุจิจันทร์ พิริยะสงวนพงศ์, 2549: 256)

ระบบ หมายถึง กิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กันตั้งแต่ 2 กิจกรรมขึ้นไป มาประกอบกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน

และเมื่อนำเอา “ระบบ” มารวมกับ “สารสนเทศทางการบัญชี” กลายเป็น ระบบสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง ระบบการทำงานหนึ่งที่น่านโยบาย ทรัพยากรมนุษย์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ มาประกอบกัน โดยเน้นการใช้ประโยชน์ทางการบัญชีที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ และมีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจดังนี้ (อรรถพล ตรีตานนท์, 2545: 2)

1. การเก็บบันทึกรายการที่เกิดขึ้นของธุรกิจ
2. การประมวลผลข้อมูลให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการวางแผน การสั่งการ และการควบคุม
3. การควบคุมสินทรัพย์ (รวมถึงสารสนเทศ) ของธุรกิจให้มั่นใจว่า ข้อมูลที่ได้มานั้น ถูกต้องและเชื่อถือได้

ความแตกต่างระหว่างระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์กับไม่ได้ใช้คอมพิวเตอร์
ความแตกต่างระหว่างระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์กับระบบที่ไม่ได้ใช้คอมพิวเตอร์ มีดังนี้ (จันทนา สาขากร และคณะ, 2550: 15-2)

1. โครงสร้างการจัดการองค์การ

ในสภาพแวดล้อมของระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ กิจกรรมจะกำหนดโครงสร้างขององค์การและวิธีการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อบริหารกิจกรรมด้านระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ให้เหมาะสม ลักษณะโครงสร้างขององค์การด้านระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ดังกล่าว รวมถึง

- 1.1 การรวมหน้าทำงานและความรู้เข้าด้วยกัน
- 1.2 การจัดเก็บ โปรแกรมและข้อมูลไว้ในสถานที่เดียวกัน
2. ลักษณะของการประมวลผลข้อมูล

การนำคอมพิวเตอร์มาใช้มีผลทำให้ระบบงานมีรูปแบบซึ่งให้หลักฐานที่มองเห็นได้ด้วยสายตาน้อยกว่าในระบบงานที่ไม่ใช้คอมพิวเตอร์ นอกจากนั้นจำนวนคนที่สามารถเรียกใช้ข้อมูลจากระบบงานคอมพิวเตอร์ก็มากขึ้นด้วย วิธีการประมวลผลข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์จึงอาจส่งผลให้ระบบงานมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 2.1 การไม่มีเอกสารที่ใช้ในการนำข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์
- 2.2 การไม่มีหลักฐานการติดตามการบันทึกรายการที่สามารถมองเห็นด้วยสายตา

2.3 การไม่มีผลลัพธ์จากการประมวลผลข้อมูลที่สามารถมองเห็นได้ด้วยสายตา

2.4 การเข้าถึงข้อมูลและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทำได้ง่าย

3. การออกแบบและวิธีปฏิบัติงาน

โดยทั่วไป การพัฒนาระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์จะมีผลต่อลักษณะของการออกแบบและกำหนดวิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งจะแตกต่างจากที่พบในระบบที่จัดทำด้วยมือ รวมถึง

3.1 ความสม่ำเสมอของการปฏิบัติงาน

3.2 วิธีการควบคุมโดยโปรแกรมในระบบงาน

3.3 รายการทางบัญชีรายการเดียวอาจนำไปปรับปรุงฐานข้อมูลหรือเพิ่มข้อมูลคอมพิวเตอร์ได้มากกว่าหนึ่งเพิ่ม

3.4 รายการที่สร้างขึ้นจากระบบงาน

3.5 สื่อที่ใช้ในการเก็บโปรแกรมและข้อมูลมีโอกาสเสียหายได้ง่าย

ความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดจากระบบสารสนเทศ

ความเสี่ยงที่เกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์มีความสำคัญ ผู้ตรวจสอบภายในควรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการประเมินความเสี่ยง ลักษณะของความเสี่ยงและลักษณะของการควบคุมภายใน ในสภาพแวดล้อมของระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ รวมถึงต่อไปนี้ (จันทนา สาขาการและคณะ, 2550: 15-5)

1. การไม่มีหลักฐานการติดตามรายการหรือขาดร่องรอยการตรวจสอบ
2. การประมวลผลข้อมูลที่เป็นแบบเดียวกันสำหรับรายการบัญชีที่เหมือนกัน
3. การขาดการแบ่งแยกหน้าที่
4. โอกาสที่จะเกิดข้อผิดพลาดและรายการผิดพลาด
5. การก่อให้เกิดรายการหรือจัดการประมวลผลรายการโดยอัตโนมัติ
6. การควบคุมอื่นที่ขึ้นอยู่กับประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์
7. โอกาสที่จะเพิ่มการควบคุมดูแลโดยผู้บริหาร
8. โอกาสที่จะใช้เทคนิคการตรวจสอบโดยคอมพิวเตอร์ช่วย

แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายใน

แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในประกอบไปด้วย ความหมายของการควบคุมภายใน และการควบคุมภายในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งได้มีการรวบรวมข้อมูลมาจากหนังสือต่าง ๆ

การควบคุมภายใน

การควบคุมภายใน คือ ระบบ โครงสร้าง หรือกระบวนการ ที่กำหนดไว้สำหรับ คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร และพนักงานทุกคน เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุม ดังนี้ (Joseph W. Wilkinson [etc.], 2000: 235)

1. ประสิทธิภาพประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน
2. ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินการบัญชี
3. การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ระบบการควบคุมภายใน ตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 400 หมายถึง นโยบาย และวิธีการปฏิบัติซึ่งผู้บริหารของกิจการกำหนดขึ้น เพื่อช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้บริหารที่จะทำให้เกิดความมั่นใจเท่าที่จะสามารถทำได้ว่าการดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร การป้องกันรักษาทรัพย์สิน การป้องกันและการตรวจพบการทุจริตและข้อผิดพลาด ความถูกต้องและความครบถ้วนของการบันทึกบัญชี และการจัดทำข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้อย่างทันเวลา (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2544: 4)

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจหนึ่ง ที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม ระเบียบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งมี ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการ กำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 มีแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในดังนี้ (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, 2544: 3)

1. การควบคุมภายในเป็นส่วนประกอบที่แทรกอยู่ในการปฏิบัติงานตามปกติ การควบคุมภายในเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอย่างเป็นขั้นตอน มิใช่เป็นผลสุดท้ายของการกระทำ แต่เป็น กระบวนการที่ต่อเนื่อง และแทรกอยู่ในการปฏิบัติงานตามปกติของหน่วยรับตรวจ ฝ่ายบริหาร จึงควรนำการควบคุมภายในมาใช้โดยรวมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงาน ซึ่งได้แก่ การวางแผน การดำเนินการ และการติดตามผล
2. การควบคุมภายในเกิดขึ้นได้โดยบุคลากรของหน่วยรับตรวจ บุคลากรทุกระดับ ของหน่วยรับตรวจเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการทำให้มีการควบคุมภายในเกิดขึ้นในหน่วยรับตรวจ ฝ่ายบริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี โดยการกำหนด วัตถุประสงค์ การวางกลไกการควบคุม และการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการติดตามผลการ ควบคุมภายใน ส่วนบุคลากรอื่นของหน่วยรับตรวจรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามระบบการควบคุม ภายในที่กำหนดขึ้น

3. การควบคุมภายในให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด แม้ว่าการควบคุมภายในจะออกแบบไว้ดีเพียงใดก็ตามก็ไม่สามารถให้ความมั่นใจว่าจะทำให้การดำเนินงาน บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์ เพราะการควบคุมภายในยังมีข้อจำกัดจากปัจจัยอื่นซึ่งมีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยรับตรวจ เช่น การใช้ดุลยพินิจผิดพลาด การสมรู้ร่วมคิดกัน การปฏิบัติผิดกฎหมาย ระเบียบและกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การวางระบบการควบคุมภายในจะต้องคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกันว่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการควบคุมภายในจะคุ้มค่างับต้นทุนที่เกิดขึ้น

องค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายในตามมาตรฐานการควบคุมภายใน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ซึ่งผู้กำกับดูแลและฝ่ายบริหารจะต้องจัดให้มีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, 2544: 4)

1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment)
2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
4. สารสนเทศ และการสื่อสาร (Information and Communications)
5. การติดตามประเมินผล (Monitoring)

การควบคุมภายในระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์

การควบคุมภายในของ การประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ตามที่แนวปฏิบัติงานสอบบัญชี รหัส 1008 ของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้กำหนดว่า การควบคุมภายในของระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ที่ช่วยให้อัตโนมัติโดยรวมของการควบคุมภายใน จะรวมทั้งวิธีการปฏิบัติงานด้วยมือและวิธีการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ใน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิธีการปฏิบัติงานในระบบดังกล่าวประกอบด้วย การควบคุมทั้งหมดที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งเรียกว่า “การควบคุมทั่วไป” และการควบคุมเฉพาะของระบบงานบัญชีแต่ละระบบ ซึ่งเรียกว่า “การควบคุมระบบงาน” (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2544: 7)

1. การควบคุมทั่วไป (General Control) มีวัตถุประสงค์คือ การกำหนดแนวทางการควบคุมทั้งหมดเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ หรือสภาพแวดล้อมของการควบคุมรวมทุกระบบงานคอมพิวเตอร์ภายในองค์กร เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการควบคุมนั้นจะบรรลุวัตถุประสงค์โดยรวมของการควบคุมภายใน (จันทนา สาขากกร และคณะ, 2550: 15-7)

นอกจากนี้ หนังสือ แนวทางการตรวจสอบภายใน ของตลาดหลักทรัพย์ แห่ง ประเทศไทยก็ยังสามารถให้ความหมายไว้ดังนี้ การควบคุมทั่วไป หมายถึง การควบคุมที่เกี่ยวข้องกับ กิจกรรม และกระบวนการทางด้านระบบสารสนเทศทั้งหมดยกเว้นการควบคุมในระบบงาน ซึ่ง ครอบคลุมตั้งแต่การบริหารงานในแง่ของการวางแผนองค์กร การวางแผนงานระบบสารสนเทศ การพัฒนาระบบงาน การปฏิบัติการ การควบคุมการเปลี่ยนแปลง การแก้ไข โปรแกรม การแบ่งแยก หน้าที่ การเข้าถึงและความปลอดภัยของข้อมูล การควบคุมทางด้านเทคนิค การจัดทำเอกสารและ รายงาน รวมทั้งการจัดทำแผนฉุกเฉิน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสมาคมผู้ตรวจสอบ ภายในแห่งประเทศไทย, 2548: 361)

แนวคิดการควบคุมทั่วไปมีหลายแนวคิด ดังนี้

จันทนา สาขากร และคณะ (2550) แยกประเภทการควบคุมทั่วไปออกเป็นหัวข้อ

ต่างๆ ดังนี้

1. การควบคุมการจัดองค์การและการบริหารงาน
2. การควบคุมการบำรุงรักษาและการพัฒนาระบบงาน
3. การควบคุมการปฏิบัติงานคอมพิวเตอร์
4. การควบคุมชุดซอฟต์แวร์ระบบ
5. การควบคุมการนำข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์และโปรแกรม

อุษณา ภัทรมนตรี (2546) แยกประเภทการควบคุมทั่วไป ออกเป็นหัวข้อต่างๆ

ดังนี้

1. การกำหนดกลยุทธ์และการควบคุมทางการบริหาร
2. โครงสร้างการจัดองค์การและการแบ่งแยกหน้าที่
3. การควบคุมการปฏิบัติการ
4. การพัฒนาแก้ไขและการบำรุงรักษาระบบงาน
5. การควบคุมความปลอดภัยทางกายภาพของระบบและข้อมูล
6. การควบคุมการเข้าถึงระบบงาน
7. การกู้ระบบและแผนรองรับเหตุฉุกเฉิน
8. การควบคุมการสื่อสารข้อมูล

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย (2548) แยกประเภทการควบคุมทั่วไป ออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. การวางแผนการจัดโครงสร้างองค์กรงานระบบสารสนเทศ
2. การวางแผนงานระบบสารสนเทศ
3. การควบคุมการพัฒนาาระบบสารสนเทศ
4. การเปลี่ยนแปลงแก้ไขโปรแกรม
5. ระเบียบวิธีปฏิบัติงานภายในศูนย์คอมพิวเตอร์
6. การควบคุมการรักษาความปลอดภัยของระบบ
7. การจัดให้มีแผนฉุกเฉิน และแผนการกู้ระบบ

สำหรับแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ การควบคุมทั่วไปจะประกอบด้วย

1.1 การควบคุมการจัดองค์การและการบริหารงาน ออกแบบเพื่อกำหนดแนวทางขององค์การเกี่ยวกับกิจกรรมด้านคอมพิวเตอร์ทั้งหมด รวมถึงการกำหนดนโยบายและวิธีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน้าที่การควบคุมและหน้าที่ความรับผิดชอบ และการแบ่งแยกหน้าที่อย่างเหมาะสมสำหรับเจ้าหน้าที่ ซึ่งไม่ควรกระทำโดยบุคคลหรือส่วนงานเดียวกัน

1.2 การควบคุมการบำรุงรักษาและการพัฒนาระบบงาน การพัฒนาระบบงานนั้นจำเป็นต้องมีรูปแบบการพัฒนาระบบงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร และเป็นรูปแบบที่เป็นมาตรฐานของการพัฒนาระบบงานของธุรกิจ หรือมาตรฐานที่ยอมรับกันทั่วไป ความเสี่ยงของการพัฒนาระบบงานคือไม่สามารถรองรับต่อวัตถุประสงค์ของการนำระบบมาใช้ การพัฒนาล่าช้าหรือมีต้นทุนสูง และระบบงานที่พัฒนาใหม่ไม่มีเอกสารประกอบอย่างเพียงพอ

1.3 การควบคุมการปฏิบัติงานคอมพิวเตอร์ ควรกำหนดวิธีการในงานประจำวัน เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า 1) การใช้งานระบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุมัติเท่านั้น 2) การปฏิบัติงานจำกัดเฉพาะเป็นผู้ที่ได้รับอนุมัติเท่านั้น 3) โปรแกรมที่ใช้งานเป็นโปรแกรมที่ได้รับอนุมัติให้ใช้เท่านั้น และ 4) ข้อผิดพลาดจากการประมวลผลจะถูกตรวจพบและได้รับการแก้ไข

1.4 การควบคุมชุดซอฟต์แวร์ระบบ ออกแบบเพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการได้มาหรือการพัฒนาซอฟต์แวร์ระบบมีการอนุมัติและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งรวมถึงการควบคุมเกี่ยวกับ การให้อำนาจการอนุมัติ การอนุมัติ การทดสอบ การนำไปใช้ และการจัดทำเอกสารของซอฟต์แวร์ระบบใหม่และส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงการจำกัดการเข้าถึงซอฟต์แวร์ระบบและเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับระบบเฉพาะผู้ที่ได้รับอนุมัติเท่านั้น

1.5 การควบคุมการนำข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์และโปรแกรม เพื่อให้มีความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า มีการกำหนดโครงสร้างของการให้อำนาจในการอนุมัติรายการต่าง ๆ ที่จะนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ และมีการจัดการเข้าถึงข้อมูลและโปรแกรมเฉพาะผู้ที่ได้รับอนุมัติเท่านั้น

1.6 การควบคุมการรักษาความปลอดภัยของระบบงานสารสนเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการนำข้อมูลไปใช้โดยไม่ได้รับอนุมัติ ป้องกันการเปิดเผยข้อมูล และการเปลี่ยนแปลงแก้ไข รวมทั้งป้องกันการเสียหาย และสูญหายของข้อมูล ซึ่งจะทำให้ได้โดยวางระบบป้องกันการเข้าถึงทางตรรกะ และระบบป้องกันการเข้าถึงทางกายภาพ

2. การควบคุมระบบงาน (Application Control) มีวัตถุประสงค์คือ การจัดให้มีขั้นตอนและวิธีการควบคุมในระบบงานบัญชีเฉพาะระบบงานใดระบบงานหนึ่งนั้น เพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่ารายการทั้งหมดได้รับการอนุมัติ บันทึกและประมวลผลอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลา (จันทนา สาขากร และคณะ, 2550: 15-10)

ซึ่งสอดคล้องกับหนังสือ การควบคุมและตรวจสอบด้านคอมพิวเตอร์ ที่ได้ให้ความหมายของ การควบคุมระบบงาน หมายถึง การควบคุมเฉพาะในแต่ละระบบงานบัญชี การควบคุมระบบงานมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่ารายการค้าทุกรายการได้รับการอนุมัติ ได้รับการบันทึกเข้า และได้รับการประมวลผลอย่างสมบูรณ์เพียงครั้งเดียวอย่างถูกต้อง ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม และมีการป้องกันดูแลรักษาผลลัพธ์และเพิ่มข้อมูลที่ได้รับจากการประมวลผล (อุษณา ภัทรมนตรี, 2546: 4-9)

แนวคิดการควบคุมระบบงานมีหลายแนวคิด ดังนี้

จันทนา สาขากร และคณะ (2550) แยกประเภทการควบคุมระบบงาน ออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. การควบคุมการนำข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์
2. การควบคุมการประมวลผลและเพิ่มข้อมูลคอมพิวเตอร์
3. การควบคุมข้อมูลที่ออกจากคอมพิวเตอร์

ดังนี้

อุษณา ภัทรมนตรี (2546) แยกประเภทการควบคุมระบบงาน ออกเป็นหัวข้อต่างๆ

1. การควบคุมการนำข้อมูลเข้า
2. การควบคุมการประมวลผล
3. การควบคุมข้อมูลผลลัพธ์
4. การควบคุมด้วยเพิ่มร่องรอยการตรวจสอบ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย (2548) แยกประเภทการควบคุมระบบงาน ออกเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

1. การควบคุมการนำเข้าข้อมูล
2. การควบคุมในขั้นตอนการประมวลผล
3. การควบคุมข้อมูลผลลัพธ์และรายงาน

สำหรับแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ การควบคุมระบบงานจะประกอบด้วย

2.1 การควบคุมการนำข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์ เป็นการควบคุมเพื่อให้แน่ใจว่า การนำรายการเข้าระบบ ได้รับอนุมัติอย่างถูกต้องทุกรายการ รายการที่ได้รับอนุมัติถูกนำไปบันทึก ลงในแฟ้มอย่างถูกต้องครบถ้วนโดยไม่สูญหาย ไม่มีการเพิ่มเติม ไม่นำเข้าซ้ำหรือไม่มีการแก้ไขทุก รายการที่ได้รับอนุมัติ รายการที่ได้รับอนุมัติแต่พบว่าไม่ถูกต้องจะไม่ถูกนำเข้า แต่จะถูกนำกลับไป แก้ไขให้ถูกต้องก่อนแล้วจึงนำกลับเข้าระบบในงวดที่ถูกต้องภายหลัง

การควบคุมการนำเข้า เป็นส่วนที่สำคัญมากเพราะเป็นต้นทางของความ ถูกต้องเชื่อถือได้และบูรณาการของระบบสารสนเทศทั้งหมด หากขาดการควบคุมการนำเข้า ที่ดีจะ เกิดปัญหาที่เรียกว่า ขยะข้อมูลเข้า-ขยะข้อมูลออก (Garbage-In – Garbage-Out)

2.2 การควบคุมการประมวลผลและเพิ่มข้อมูลคอมพิวเตอร์ เพื่อให้มั่นใจว่า รายการต่าง ๆ รวมทั้งรายการที่สร้างขึ้น โดยระบบงาน ได้รับการประมวลผลอย่างเหมาะสมโดย คอมพิวเตอร์ รายการต่าง ๆ ภายหลังจากการนำเข้าหรือสร้างขึ้น โดยระบบงานแล้วจะไม่สูญหาย มีการเพิ่มเติม ถูกประมวลซ้ำหรือมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่มีเหตุผลอันสมควร และข้อผิดพลาด จากการประมวลผลจะถูกตรวจพบและแก้ไขได้ทันเวลา

โดยมีความเสี่ยงที่อาจเกิด จากเพิ่มข้อมูลได้รับการประมวลผลไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง การประมวลผลผิดเพิ่ม การประมวลผลในรูปที่หาทางออกไม่ได้ ไม่มีการแก้ไขรายการ ที่ผิดพลาดอย่างถูกต้องทันกาล

2.3 การควบคุมข้อมูลที่ออกจากคอมพิวเตอร์ เป็นการควบคุมระยะสุดท้าย เพื่อให้ได้เพิ่มข้อมูลผลลัพธ์และรายงานที่ถูกต้องจากระบบการควบคุมผลลัพธ์จะขึ้นอยู่กับความเชื่อถือได้ของการควบคุมในระยะการนำเข้าและการประมวลผลเป็นอย่างมาก โดยหากมีการควบคุมที่ดีตั้งแต่ในระยะเวลาการนำเข้าและการประมวลผลที่ดี โดยวัตถุประสงค์ในการควบคุมข้อมูลผลลัพธ์ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าเพิ่มข้อมูลผลลัพธ์หรือรายงานที่ได้รับจากระบบงานนั้นมีความถูกต้อง มีการจำกัดการเข้าไปเกี่ยวข้องหรือนำข้อมูลที่ได้รับจากระบบออกมาโดยผู้ได้รับอนุมัติเท่านั้น และมีการส่งผลลัพธ์ข้อมูล และรายงานไปยังบุคคลซึ่งได้รับอนุมัติอย่างทันเวลา

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลระบบการควบคุมภายใน

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลระบบการควบคุมภายในประกอบไปด้วย ความหมาย วัตถุประสงค์ และหลักการพื้นฐานในการประเมินการควบคุมภายในตามแนวปฏิบัติของ กรมบัญชีกลาง และการสร้างแบบประเมินการควบคุมภายในตามแนวทางของ COSO

การประเมินผลระบบการควบคุมภายใน

การประเมินผลระบบการควบคุมภายใน หมายถึง การพิจารณาถึง ผลสัมฤทธิ์ของระบบการควบคุมภายในที่มีอยู่ในหน่วยงาน โดยการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้ว่ามีความสอดคล้องหรือไม่ เพียงใด และสอบทานระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานว่ายังมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันหรือไม่ รวมทั้งวิเคราะห์ และหาสาเหตุที่เกิดขึ้น เพื่อสรุปผลพร้อมทั้งนำเสนอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในของหน่วยงานให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (กรมบัญชีกลาง, 2547: 5)

วัตถุประสงค์ของการประเมินผลระบบการควบคุมภายใน มีดังนี้

1. เพื่อให้ทราบว่าจะระบบการควบคุมภายในที่มีอยู่สามารถป้องกันหรือลดความเสี่ยงได้หรือไม่ อย่างไร
2. เพื่อให้ทราบว่าการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุ้มค่าหรือไม่ เพียงใด
3. เพื่อให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขระบบการควบคุมภายในได้อย่างเหมาะสมทันเวลาและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

หลักการพื้นฐานในการประเมินผล สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ต้องตรวจสอบภายในหรือผู้ประเมินผลจะต้องทราบ คือ การประเมินผลระบบการควบคุมภายในจะประกอบด้วยหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่

1. วัตถุประสงค์และเป้าหมายในการควบคุมภายใน รวมถึงระดับ ความเสี่ยงที่ผู้บริหารยอมรับได้ของหน่วยงานหรือกิจกรรมในแต่ละเรื่องจะต้องมีความชัดเจน เพื่อให้สามารถประเมินผลได้ว่าระบบการควบคุมภายในที่มีอยู่จะบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์และเป้าหมายในการควบคุมภายในของหน่วยงานหรือกิจกรรมที่ชัดเจนอาจพิจารณาได้จาก การสามารถสื่อสารการควบคุมภายในให้แก่ ผู้เกี่ยวข้อง ในหน่วยงาน ได้มีความเข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด

2. ระดับความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในแต่ละหน่วยงานที่พิจารณาว่าดีมีความเพียงพอและเหมาะสมอาจมีความแตกต่างกัน แม้ว่าจะเป็นการควบคุมภายในในเรื่องเดียวกัน เนื่องจากในแต่ละหน่วยงานจะมีโครงสร้าง สภาพแวดล้อม และวิธีการปฏิบัติงานที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น การควบคุมภายในที่ดีในหน่วยงานหนึ่ง อาจไม่สามารถนำไปใช้ได้ผลที่ดีกับอีกหน่วยงานหนึ่ง หรือแม้แต่การควบคุมภายในของหน่วยงานหนึ่งที่เคยถือว่าดีมากในขณะหนึ่งอาจล้าสมัยและใช้ไม่ได้ผลในเวลาต่อมา ซึ่งอาจเป็นผลจากสภาพแวดล้อมหรือวิธีการทำงานที่เปลี่ยนไป

3. กระบวนการของการประเมินผลระบบการควบคุมภายใน ควรมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนหรือวิธีการที่ชัดเจน เพื่อให้ผลสรุปจากการประเมินผลระบบการควบคุมภายในเป็นที่น่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับ รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงหรือแก้ไขระบบการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

4. ผลการประเมินระบบการควบคุมภายใน จะเป็นการแสดงถึงสภาพการควบคุมภายในของหน่วยงาน ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง (Point in Time) ที่ทำการประเมินผลเท่านั้น ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมตลอดระยะเวลาการดำเนินงานของหน่วยงานจากเหตุผลที่ว่า การควบคุมภายในจะต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมหรือการที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

การสร้างแบบประเมินระบบการควบคุมภายในตามแนวทางของ COSO

การสร้างแบบประเมินระบบการควบคุมภายในตามแนวทางของ COSO ของแต่ละระบบงาน (สุวิมล กุลาลิศ, 2552: ออนไลน์)

ระบบการควบคุมภายในตามแนวทางของ COSO เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี 1992 แต่รูปแบบของวิธีการประเมินระบบการควบคุมภายใน ก็ยังไม่มีแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน ดังนั้นการออกแบบสร้างแบบประเมินระบบการควบคุมภายในตามแนวทางของ COSO ของแต่ละระบบงาน อย่างมีหลักเกณฑ์เที่ยงนักวิชาการ โดยนำเอาองค์ประกอบของ COSO ทุกองค์ประกอบมาประยุกต์เข้าเป็นเนื้อหาของคำถามในแบบประเมินผล จะสามารถได้ผลการประเมินที่สะท้อนความเข้มแข็งหรือ อ่อนแอของระบบการควบคุมภายใน

ทั้งนี้การให้คะแนน ที่มีค่าลำดับจากมากไปหาน้อย ย่อมจะสะท้อนผลของระบบการควบคุมภายใน ได้ดีกว่าการประเมินที่ให้ตอบว่า มี หรือ ไม่ ดังนั้นการประเมินระบบการควบคุมภายใน จึงควรมีการจัดลำดับเป็นคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน 1 = ไม่มีระดับการควบคุมภายใน

ระดับคะแนน 2 = มีระดับการควบคุมภายในที่ยังไม่ดีเพียงพอ ต้องปรับปรุง

ระดับคะแนน 3 = มีระดับการควบคุมภายในที่ดีพอสมควร แต่ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง

ระดับคะแนน 4 = มีระดับการควบคุมภายในที่ดี

ข้อมูลของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ข้อมูลของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคประกอบไปด้วย ประวัติความเป็นมาของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การบริหารงานและพื้นที่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ประวัติความเป็นมาของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) นโยบายต่างที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศ และระบบสารสนเทศทางการบัญชีของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ประวัติความเป็นมาของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ประเทศไทยมีไฟฟ้าใช้เป็นครั้งแรกเมื่อปี 2427 ในรัชสมัย ของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ผู้ให้กำเนิดกิจการไฟฟ้าในประเทศไทย คือ จอมพลเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสงชูโต) เมื่อครั้งมีบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าหมื่นไวยวรนาถ โดยท่าน ได้ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เคนสายไฟฟ้า และติดตั้งโคมไฟฟ้าที่กรมทหารหน้า ซึ่งเป็นที่ตั้งกระทรวงกลาโหมในปัจจุบัน ในวันที่เปิดทดลองใช้แสงสว่างด้วยไฟฟ้าเป็นครั้งแรกนั้น ปรากฏว่าบรรดาขุนนางข้าราชการ และประชาชนมาดูแสงไฟอย่างแน่นขนัดด้วยความตื่นตาตื่นใจ เมื่อความทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างขึ้นในวังหลวงทันที จากนั้นมา ไฟฟ้าก็เริ่มแพร่หลายไปตามวังเจ้านาย

กิจการไฟฟ้าในประเทศไทยเริ่มก่อตัวเป็นรูปเป็นร่างขึ้นเมื่อ บริษัทจากประเทศ
เดนมาร์กได้ขอสัมปทานผลิตกระแสไฟฟ้า เพื่อใช้เดินรถรางจากบางกอกแหลม ถึง
พระบรมมหาราชวัง เป็นครั้งแรก และได้ขยายการผลิตไฟฟ้าเพื่อแสงสว่าง โดยติดตั้งระบบผลิตที่
มันคง ถาวรขึ้นที่วัดเลียบ (ที่ตั้งการไฟฟ้านครหลวงในปัจจุบัน)

ต่อมาในปี 2457 โปรดเกล้าให้ตั้งโรงไฟฟ้า ขึ้นอีก 1 โรง เรียกว่าการไฟฟ้าหลวง
สามเสน ซึ่งต่อมามีฐานะเป็นกองหนึ่งของกรมโยธาเทศบาล กระทรวงมหาดไทย และในที่สุดได้
รวมเข้ากับกิจการไฟฟ้ากรุงเทพฯ(วัดเลียบ) จนกลายมาเป็นการไฟฟ้านครหลวงในปัจจุบัน ซึ่ง
รับผิดชอบดูแลพื้นที่กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ และ นนทบุรี รวม 3 จังหวัด

สำหรับ กิจการไฟฟ้าในส่วนภูมิภาคเริ่มต้นอย่างเป็นทางการ เมื่อทางราชการได้ตั้ง
แผนกไฟฟ้าขึ้นในกองบูรณภิบาล กรมสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และได้ก่อสร้างไฟฟ้า
เทศบาลเมืองนครปฐมขึ้นเพื่อจำหน่ายไฟฟ้าให้แก่ประชาชนเป็นแห่งแรก เมื่อปี 2473 จากนั้นมา
ไฟฟ้าจึงได้แพร่หลายไปสู่หัวเมืองต่าง ๆ ขณะเดียวกันก็มีเอกชนขอสัมปทานจัดตั้งการไฟฟ้าขึ้น
หลายแห่ง ต่อมาในปี 2477 มีการปรับปรุงแผนกไฟฟ้าเป็นกองไฟฟ้า สังกัดกรมโยธาเทศบาล
กระทรวงมหาดไทย และภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นกองไฟฟ้าภูมิภาค

หลังจากก่อสร้างไฟฟ้าที่เทศบาลเมืองนครปฐมเป็นแห่งแรกแล้ว ก็มีการทยอยก่อสร้าง
ไฟฟ้าให้ชุมชนขนาดใหญ่ระดับจังหวัดและอำเภอ ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ในช่วงสงครามโลก
ครั้งที่ 2 กิจการไฟฟ้าขาดแคลนอะไหล่และน้ำมันเชื้อเพลิง ระบบผลิตชำรุดทรุดโทรม จนถึงปี
2490 สถานะทางเศรษฐกิจเริ่มดีขึ้น ประเทศไทยเริ่มพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญขึ้น ดังนั้นภาระกิจของ
ไฟฟ้าภูมิภาคจึงหนักหน่วงขึ้น รัฐบาลเริ่มเห็นความจำเป็นในการเร่งขยายการก่อสร้างกิจการไฟฟ้า
เพิ่มขึ้นใหม่และดำเนินกิจการไฟฟ้าที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้นจึงได้จัดตั้งองค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เมื่อปี
2497 เพื่อรับผิดชอบดำเนินกิจการ ไฟฟ้าในส่วนภูมิภาค

องค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้รับการก่อตั้งขึ้นเป็นองค์การเอกเทศตามพระราช
กฤษฎีกา ซึ่งให้ไว้เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พุทธศักราช 2497 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่
16 มีนาคม พุทธศักราช 2497 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเป็นผู้ควบคุมการบริหาร อยู่ภายใต้การ
ควบคุมของกรมโยธาเทศบาล กระทรวงมหาดไทย และรัฐบาล โดยมีรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจกำกับโดยทั่วไป

องค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีทุนประเดิมตามกฎหมาย จำนวน 5 ล้านบาท มีการไฟฟ้า
อยู่ในความดูแล จำนวน 117 แห่ง เมื่อเริ่มกิจการใหม่ คณะกรรมการองค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
กำหนดโครงการและแผนงาน ดังนี้ (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. 2553: ออนไลน์)

1. ให้ตั้งสำนักงานชั่วคราวที่ตึกกรมโยธาธิการ เชียงสะพานผ่านฟ้าลีลาศ

2. ให้ก่อสร้างการไฟฟ้าทุกอำเภอที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ซึ่งขณะนั้นมีอยู่ 227 อำเภอ ในขั้นแรกให้ก่อสร้าง เฉพาะอำเภอที่ดำเนินการแล้วไม่ขาดทุน 87 แห่ง ให้แล้วเสร็จภายใน 2 ปี และให้ดำเนินการเป็นรูปบริษัท เรียกว่า บริษัทไฟฟ้าอำเภอแต่ละอำเภอ องค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคถือหุ้นร้อยละ 51 อีกร้อยละ 49 ขายให้เอกชน กำหนดมูลค่าหุ้นละ 100 บาท ชำระครั้งแรกหุ้นละ 25 บาท
3. ให้ซื้อเครื่องกำเนิดไฟฟ้า และอุปกรณ์ติดตั้ง ช่วยการไฟฟ้าของเอกชน ที่ไม่มีทุนทรัพย์จะขยายกิจการได้ โดยให้คิดเป็นราคาหุ้นที่ร่วมลงทุน
4. ให้ซื้อเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและอุปกรณ์เพื่อติดตั้ง และบูรณะการไฟฟ้าของเทศบาลที่ไม่มีงบประมาณผ่อนชำระ และให้คิดค่าส่วนแบ่งเป็นรายหน่วยที่ผลิตได้ ในระหว่างที่ยังชำระไม่หมด
5. ให้รับซื้อกิจการไฟฟ้าของเอกชนที่มีอาจดำเนินการได้ มาดำเนินการต่อไปเป็นรูปบริษัท เพื่อระงับความเดือดร้อนของประชาชน ถ้าเป็นการไฟฟ้าจังหวัดให้เรียกว่า บริษัทไฟฟ้าจังหวัด
6. พนักงานที่ดำเนินการในองค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ถ้าไม่จำเป็นให้ยืมตัวจากกรมโยธาเทศบาลก่อน โดยจ่ายเงินพิเศษให้ซึ่งรวมทั้งตัวผู้อำนวยการด้วย

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นรัฐวิสาหกิจด้านสาธารณูปโภค ก่อตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2503 โดยรับโอนทรัพย์สิน หนี้สิน และความรับผิดชอบขององค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในขณะนั้นมาดำเนินการ วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค คือ การผลิต จัดให้ได้มา จัดส่งและจัดจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าให้แก่ประชาชน ธุรกิจและอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในเขตจำหน่าย 73 จังหวัดทั่วประเทศ ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ (รายงานประจำปี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2552: 4)

การบริหารงานและพื้นที่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (รายงานประจำปี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2552: 5)

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนงาน ให้คำแนะนำ ตลอดจนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้หน่วยงานในส่วนภูมิภาค สำหรับส่วนภูมิภาค แบ่งการบริหารออกเป็น 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ แต่ละภาคประกอบด้วย 3 การไฟฟ้าเขต รวมเป็น 12 การไฟฟ้าเขต มีหน้าที่ควบคุมและให้คำแนะนำสำนักงานการไฟฟ้าต่าง ๆ ในสังกัดรวม 901 แห่ง ทั้งนี้ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 510,000 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 99 ของพื้นที่ประเทศไทย

ผู้บริหารการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้กำหนดวิสัยทัศน์ และภารกิจขององค์กรเพื่อให้การบริหารงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนี้ (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. 2553: ออนไลน์)

วิสัยทัศน์

“การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นองค์กรชั้นนำในระดับสากล ในธุรกิจพลังงาน ธุรกิจบริการ และ ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง”

ภารกิจ

1. จัดหาและให้บริการพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและประเทศข้างเคียงได้ตามมาตรฐานสากล
2. ตอบสนองความต้องการของลูกค้า ให้เกิดความพึงพอใจ ทั้งในด้านคุณภาพของสินค้าและบริการ โดยการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง
3. มีการบริหาร การจัดการเชิงธุรกิจที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพตลาด รวมทั้งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม

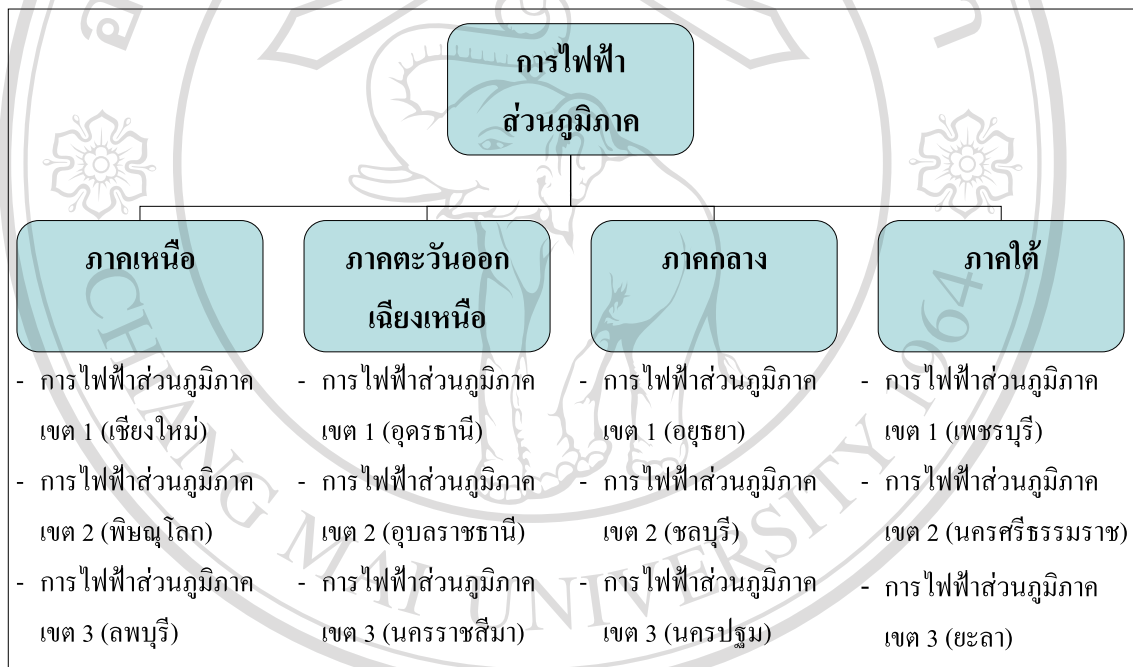
การบริหารงานและพื้นที่ความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีสำนักงานกลางตั้งอยู่ที่เลขที่ 200 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 มีหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนงาน ให้คำแนะนำตลอดจนจัดหารวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้หน่วยงานในส่วนภูมิภาค ได้แบ่งการบริหารงานออกเป็น ผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ ผู้ช่วยผู้ว่าการ สำนักผู้ว่าการ สำนักตรวจสอบภายใน สำนักกฎหมาย สายงานบริหารโครงการ ฝ่าย และกอง (รายงานประจำปี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค , 2552: 5) ซึ่งโครงสร้างของ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สามารถแสดงดังภาพที่ 2-1

สำหรับส่วนภูมิภาค แบ่งการบริหารออกเป็น 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ แต่ละภาคประกอบด้วย 3 การไฟฟ้าเขต (เทียบเท่าระดับผู้ช่วยผู้ว่าการ) รวมเป็น 12 การไฟฟ้าเขต มีหน้าที่ควบคุมและให้คำแนะนำสำนักงานการไฟฟ้าต่าง ๆ ในความรับผิดชอบ 73 จังหวัดทั่วประเทศ ทั้งนี้ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 510,000 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 99 ของพื้นที่ประเทศไทย (รายงานประจำปี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2552: 5) ซึ่งโครงสร้างของการแบ่งการบริหารสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2-2 – 2-6

ภาพที่ 2-2 การแบ่งสายการบริหารงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ที่มา : รายงานประจำปี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2552: 6

ภาพที่ 2-3 การบริหารงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ภาคเหนือ ณ วันที่ 13 พฤษภาคม 2553

ภาค	การไฟฟ้าเขต	จังหวัดที่รับผิดชอบ
ภาคเหนือ	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 จังหวัดเชียงใหม่ เลขที่ 208 ถนนเชียงใหม่-ลำพูน ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000 โทร. 0-5324-1777 โทรสาร. 0-5330-2474	เชียงใหม่ ลำพูน เชียงใหม่ ลำปาง พะเยา แม่ฮ่องสอน
	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 2 จังหวัดพิษณุโลก เลขที่ 350/9 หมู่ 7 ถนนมิตรภาพ ตำบลสมอแข อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 0-5525-9111 โทรสาร. 0-5524-1862	พิษณุโลก น่าน แพร่ กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย พิจิตร อุตรดิตถ์
	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 จังหวัดลพบุรี เลขที่ 13 ถนนพหลโยธิน ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000 โทร. 0-3641-3652 โทรสาร. 0-3641-3731	ลพบุรี นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ สิงห์บุรี ชัยนาท อุทัยธานี

ที่มา : รายงานประจำปี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2552: 6

ภาพที่ 2-4 การบริหารงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ วันที่
13 พฤษภาคม 2553

ภาค	การไฟฟ้าเขต	จังหวัดที่รับผิดชอบ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 จังหวัดอุดรธานี เลขที่ 123 บ้านหนองหัวหมู หมู่ 5 ตำบลนาดี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000 โทร. 0-4224-2437 โทรสาร. 0-4224-6306	อุดรธานี ขอนแก่น นครพนม สกลนคร เลย หนองคาย หนองบัวลำภู
	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 2 จังหวัดอุบลราชธานี เลขที่ 195 หมู่ 7 ถนนเลี้ยวเมือง ตำบลแจระแม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000 โทร. 0-4524-3609 โทรสาร. 0-4525-5419	อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ มุกดาหาร
	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 จังหวัดนครราชสีมา เลขที่ 3 หมู่ 1 ถนนมิตรภาพ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000 โทร. 0-4421-4333 โทรสาร. 0-4421-4340	นครราชสีมา บุรีรัมย์ ชัยภูมิ สุรินทร์

ที่มา : รายงานประจำปี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2552: 6

ภาพที่ 2-5 การบริหารงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ภาคกลาง ณ วันที่ 13 พฤษภาคม 2553

ภาค	การไฟฟ้าเขต	จังหวัดที่รับผิดชอบ
ภาคกลาง	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เลขที่ 46 หมู่ 6 ถนนสายเอเชีย ตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอยุธยา 13000 โทร. 0-3524-1206 โทรสาร. 0-3532-3869	พระนครศรีอยุธยา สระบุรี อ่างทอง ปทุมธานี ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว
	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 2 จังหวัดชลบุรี เลขที่ 47/1 หมู่ 3 ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000 โทร. 0-3827-1787 โทรสาร. 0-3846-7686	ชลบุรี จันทบุรี ระยอง ตราด ฉะเชิงเทรา
	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 จังหวัดนครปฐม เลขที่ 9/1 หมู่ 1 ตำบลไทยวา อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 73120 โทร. 0-3433-9151 โทรสาร. 0-3433-9150	นครปฐม สมุทรสาคร กาญจนบุรี สุพรรณบุรี

ที่มา : รายงานประจำปี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2552: 6

ภาพที่ 2-6 การบริหารงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ภาคใต้ ณ วันที่ 13 พฤษภาคม 2553

ภาค	การไฟฟ้าเขต	จังหวัดที่รับผิดชอบ
ภาคใต้	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 จังหวัดเพชรบุรี เลขที่ 86 หมู่ 5 ถนนเพชรบุรี-หาดเจ้าสำราญ ตำบลโพไร่หวาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000 โทร. 0-5359-8302 โทรสาร. 0-3241-5490	เพชรบุรี ราชบุรี ชุมพร สมุทรสงคราม ระนอง ประจวบคีรีขันธ์
	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 2 จังหวัดนครศรีธรรมราช เลขที่ 167 ถนนสายเอเชีย ตำบลนาสาร อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000 โทร. 0-7537-8422 โทรสาร. 0-7537-8429	นครศรีธรรมราช ตรัง กระบี่ สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต พังงา
	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 จังหวัดยะลา เลขที่ 59/27 ถนนยะลา-ปัตตานี ตำบลเขาตวม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี 94160 โทร. 0-7326-2500 โทรสาร. 0-7326-2506	ยะลา ปัตตานี พัทลุง สงขลา นราธิวาส

ที่มา : รายงานประจำปี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2552: 6

ประวัติความเป็นมาของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่)

สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) (ชื่อในปัจจุบัน) เริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2502 โดยได้แยกออกจากการไฟฟ้าภาคเหนือซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำปาง แยกออกเป็น การไฟฟ้าเขต 1 สำนักงานตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่

ในครั้งแรกที่ทำการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) ได้ใช้บริเวณบ้านของคุณปรีดา พัฒนถาบุตร ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการไฟฟ้าเขต 1 อยู่ที่ถนนวิมลายน อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ต่อมาเมื่อมีพนักงานเพิ่มมากขึ้น จึงย้ายสำนักงานมาอยู่ภายในบริเวณด้านหลังโรงจักรดีเซล ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ เลขที่ 208-210 ถ.เชียงใหม่-ลำพูน ต.หนองหอย อ.เมือง จ.เชียงใหม่ และได้รับงบประมาณสร้างอาคาร สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) เป็นการถาวรเมื่อปี พ.ศ. 2518 ซึ่งเป็นที่อยู่ในปัจจุบัน

ปัจจุบัน สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) ได้แบ่งสายการบังคับบัญชาออกเป็น 2 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายอำนวยการ
  - 1.1 กองบัญชีและการเงิน
  - 1.2 กองเศรษฐกิจและสารสนเทศ
2. ฝ่ายบริการ
  - 2.1 กองบริการลูกค้า
  - 2.2 กองวิศวกรรมและบริการ

สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 ภาคเหนือ (เชียงใหม่) มีสำนักงานในความรับผิดชอบ จำนวน 39 สำนักงานการไฟฟ้า ซึ่งประกอบด้วย

1. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเชียงใหม่
2. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอสันกำแพง
3. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอดอยสะเก็ด
4. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฝาง
5. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอสันป่าตอง
6. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหางดง
7. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอสันทราย
8. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอพร้าว
9. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแม่ริม

10. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเชียงดาว
11. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแม่แตง
12. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอจอมทอง
13. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอฮอด
14. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน
15. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอป่าซาง
16. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอบ้านโฮ่ง
17. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอลี้
18. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำปาง
19. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแจ้ห่ม
20. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภองาว
21. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเกาะคา
22. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเถิน
23. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแม่ทะ
24. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอห้างฉัตร
25. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเชียงราย
26. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเวียงชัย
27. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอพาน
28. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเวียงป่าเป้า
29. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแม่สาย
30. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแม่จัน
31. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเชียงแสน
32. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอห้วยไคร้
33. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเทิง
34. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเชียงของ
35. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน
36. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแม่สะเรียง
37. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดพะเยา
38. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเชียงคำ
39. สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอจุน

นโยบายด้านสารสนเทศและสื่อสาร

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มุ่งมั่นพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารให้มีคุณภาพ และมีความมั่นคงปลอดภัย เพื่อรองรับงานบริการและการดำเนินธุรกิจ เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของพนักงานทั่วทั้งองค์กร รวมถึงเป็นแหล่งแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. 2553: ออนไลน์)

นโยบายความมั่นคงปลอดภัยสำหรับสารสนเทศ

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยสนับสนุนการดำเนินงานให้มีความสะดวกรวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ดังนั้นเพื่อให้ระบบสารสนเทศของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีความพร้อมใช้งาน มีการรักษาความลับ มีความคงอยู่อย่างถูกต้องของข้อมูล อันจะก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ และเป็นภาพลักษณ์ที่ดี จึงมีนโยบายความมั่นคงปลอดภัยสำหรับสารสนเทศ ดังนี้ (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. 2553: ออนไลน์)

1. การพัฒนา การให้บริการการใช้ระบบสารสนเทศของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องพิจารณาถึงความมั่นคงปลอดภัยตามมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการประกอบธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือมาตรฐาน ISO/IEC 17799:2005 หรือ COBIT หรือมาตรฐานสากล/แห่งชาติเป็นพื้นฐานสำคัญ
2. การใช้ระบบสารสนเทศ และอุปกรณ์ประกอบต้องได้รับการประเมินความมั่นคงปลอดภัยระบบสารสนเทศ และผ่านความเห็นชอบ หรือได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารระดับสูง หรือผู้รับมอบอำนาจ
3. หน่วยงานผู้ให้บริการระบบสารสนเทศ และผู้เกี่ยวข้องต้องทบทวนนโยบายพร้อมแนวปฏิบัติ หรือส่วนเกี่ยวข้องอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และต้องจัดเก็บนโยบายที่เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในสถานที่ที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย รวมถึงต้องเผยแพร่ นโยบายความปลอดภัยสำหรับสารสนเทศให้ผู้ใช้งานทราบเพื่อสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง และมีกระบวนการติดตามการปฏิบัติตามนโยบายความปลอดภัยสำหรับสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ
4. หน่วยงานเจ้าของระบบสารสนเทศต้องจัดให้มีการประเมินความเสี่ยงของระบบสารสนเทศ ความเพียงพอของนโยบาย และการควบคุมความปลอดภัยระบบสารสนเทศโดยหน่วยงานภายใน หรือภายนอก พร้อมจัดทำแผนงานเพื่อลดความเสี่ยง และแผนการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง หรือแผนปรับปรุงระบบรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศ พร้อมกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และมาตรการ หรือวิธีปฏิบัติเพื่อควบคุมความเสี่ยงของระบบสารสนเทศ

5. หน่วยงานเจ้าของข้อมูลต้องเปิดเผยข้อมูลของลูกค้า พนักงาน ให้มีความเป็นส่วนตัวตามกรอบของกฎหมายเพื่อลดผลกระทบต่อการใช้งาน และการดำรงชีพ
6. ผู้บริหาร และผู้บังคับบัญชาต้องให้ความสำคัญต่อความมั่นคงปลอดภัยสำหรับสารสนเทศ โดยต้องกำกับดูแลการใช้งาน และควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติตามแนวทาง มาตรฐาน และกระบวนการด้านความมั่นคงปลอดภัยตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง พร้อมสนับสนุน และส่งเสริมให้ผู้ใช้ระบบสารสนเทศปฏิบัติตามนโยบายด้านความมั่นคงปลอดภัยของ กฟผ. และนโยบายสนับสนุนการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศ
7. ผู้บังคับบัญชาต้องตรวจสอบและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ใช้งาน ผู้ดูแลระบบงาน ผู้พัฒนาระบบงาน และบุคคล/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศอย่างชัดเจน ตามนโยบายสนับสนุนการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศ
8. ผู้บังคับบัญชาต้องสร้างความตระหนักรู้ทางด้านความมั่นคงปลอดภัยสำหรับสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ใช้งานที่ใช้ระบบสารสนเทศ มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถป้องกันตนเองในเบื้องต้นจากการกระทำผิดกฎหมาย หรือถูกลงโทษเนื่องจากละเมิดนโยบายและแนวทางปฏิบัติต่างๆ ได้
9. ผู้ใช้ระบบสารสนเทศของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคต้องลงนามในหนังสือยินยอมรับเงื่อนไขนโยบายความปลอดภัยระบบสารสนเทศสำหรับผู้ใช้งาน และ/หรือข้อความการไม่เปิดเผยข้อมูลสารสนเทศกับเจ้าของระบบงาน หรือผู้ให้บริการ
10. ผู้ใช้ระบบสารสนเทศ และผู้เกี่ยวข้องทุกคนต้องให้ความสำคัญ และปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และนโยบายสนับสนุนการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศอย่างเคร่งครัด หากมีการละเมิดจะถูกลงโทษตามข้อกำหนดของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม

นโยบายสนับสนุนการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศ (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. 255 3:

ออนไลน์) ซึ่งประกอบไปด้วยหนังสือยินยอมรับเงื่อนไขและนโยบายสนับสนุนการปฏิบัติงานระบบสารสนเทศ รวม 26 ข้อ ดังนี้

1. หนังสือยินยอมรับเงื่อนไข
2. นโยบายควบคุมการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ (Acceptable Use Policy)
3. นโยบายการจัดการทรัพย์สินสารสนเทศ (Access Control Policy)
4. นโยบายการสำรองระบบและแผนดำเนินธุรกิจต่อเนื่อง (Asset management

Policy)

5. นโยบายการควบคุมเปลี่ยนแปลงระบบงานคอมพิวเตอร์ (Change Management Policy)
6. นโยบายโต๊ะว่างหน้าจอสะอาด (Clear desk and clear screen policy)
7. นโยบายการปฏิบัติตามข้อกำหนด (Compliance Policy)
8. นโยบายการรักษาความปลอดภัยข้อมูลสารสนเทศ (Data Security Policy)
9. นโยบายการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Desktop Policy)
10. นโยบายการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Email Policy)
11. นโยบายการเข้ารหัส (Encryption Policy)
12. นโยบายไฟร์วอลล์ (Firewall Policy)
13. นโยบายระบบตรวจสอบและป้องกันผู้บุกรุก (IDS-IPS Policy)
14. นโยบายการตอบสนองต่อเหตุการณ์ผิดปกติ (Incident Response Policy)
15. นโยบายการใช้เครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ต และระบบเอ็กทราเน็ต (Internet Policy)
16. นโยบายการใช้ระบบเครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ต และระบบเอ็กทราเน็ต (Intranet-Extranet Security Policy)
17. นโยบายการพัฒนาระบบสารสนเทศ (IS development Policy)
18. นโยบายการป้องกัน โปแกรม/รหัสประสงค์ร้าย (Malware Protection Policy)
19. นโยบายการจัดการสื่อบันทึกข้อมูล (Media Handling Policy)
20. นโยบายการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile Policy)
21. นโยบายการใช้อุปกรณ์เครือข่าย (Network Devices Policy)
22. นโยบายการใช้รหัสผ่าน (Password Policy)
23. นโยบายการควบคุมทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม (Physical Security Policy)
24. นโยบายการแบ่งแยกหน้าที่ (Segregation of Duties Policy)
25. นโยบายการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server Policy)
26. นโยบายการใช้ระบบเครือข่ายไร้สาย (Wireless Policy)

ระบบสารสนเทศทางการบัญชีของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ระบบสารสนเทศทางการบัญชีของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีลักษณะเฉพาะตัวเนื่องจากเป็นหน่วยงานซึ่งดำเนินงานให้บริการทางด้านสาธารณูปโภค อีกทั้งยังมีระบบงานที่หลากหลายและมีความสัมพันธ์กันระหว่างระบบงานและฐานข้อมูล ซึ่ง ระบบสารสนเทศทางการบัญชีของการไฟฟ้าประกอบด้วยระบบงาน ดังนี้

1. ระบบจัดทำรายได้ค่าไฟฟ้าและภาษีมูลค่าเพิ่ม (REVENUE)

ระบบจัดทำรายได้ค่าไฟฟ้าและภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นระบบสารสนเทศที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้สร้างและพัฒนาโปรแกรมขึ้น เพื่อทำการใช้งานเกี่ยวกับการบันทึกตั้งรายได้ค่าไฟฟ้าและภาษีมูลค่าเพิ่ม จากการจดหน่วยการใช้ไฟฟ้าและประมวลผลค่าไฟฟ้า

2. ระบบรายได้ทั่วไปและเงินประกันการใช้ไฟ (RG)

ระบบรายได้ทั่วไปและเงินประกันการใช้ไฟ เป็นระบบสารสนเทศที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้สร้างและพัฒนาโปรแกรมขึ้น เพื่อทำการใช้งานเกี่ยวกับการตั้งหนี้และเรียกเก็บเงินในส่วนของรายได้ทั่วไปนอกเหนือจากรายได้ค่ากระแสไฟฟ้า ซึ่งรวมไปถึงการรับเงินประกันการใช้ไฟฟ้าด้วย

3. ระบบรับชำระเงินค่าไฟฟ้า (POS)

ระบบรับชำระเงินค่าไฟฟ้า เป็นระบบสารสนเทศที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้สร้างและพัฒนาโปรแกรมขึ้น เพื่อทำการใช้งานเกี่ยวกับการรับชำระเงินที่สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งโปรแกรมรับชำระค่าไฟฟ้าถูกออกแบบโปรแกรมเพื่อให้รับชำระค่าไฟฟ้า ดอกเบี้ยจากการที่ผู้ใช้ไฟฟ้าชำระค่าไฟฟ้าเกินกำหนดระยะเวลา และค่าธรรมเนียมการต่อไฟฟ้าจากการที่ผู้ใช้ไฟฟ้าถูกดำเนินการงดจ่ายกระแสไฟฟ้า

4. ระบบบัญชีเงินสด (CASH)

ระบบบัญชีเงินสด เป็นระบบสารสนเทศที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้สร้างและพัฒนาโปรแกรมขึ้น เพื่อทำการใช้งานเพื่อบันทึกข้อมูลและควบคุมเงินสดคงเหลือของการไฟฟ้า โดยโปรแกรมบัญชีเงินสดถูกออกแบบโปรแกรมเพื่อให้ใช้งานเกี่ยวกับการบันทึกการรับ-จ่ายเงินสดและเงินฝากธนาคารประจำวัน และสามารถสรุปและควบคุมยอดยกมา-ยอดยกไป ของบัญชีเงินสดและเงินฝากธนาคารประจำวันได้

5. ระบบทะเบียนเงินประกันการใช้ไฟฟ้า (CDP)

ระบบทะเบียนเงินประกันการใช้ไฟฟ้า เป็นระบบสารสนเทศที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้สร้างและพัฒนาโปรแกรมขึ้น เพื่อทำการใช้งานเพื่อทำการบันทึกและเก็บประวัติเกี่ยวกับข้อมูลและสถานะการวางเงินประกันของผู้ใช้ไฟฟ้า การโอนหักเงินประกันการใช้ไฟฟ้า กับหนี้ค่าไฟฟ้าค้างหลังจากการดำเนินการงดจ่ายกระแสไฟฟ้า อีกทั้งโปรแกรมยังสามารถตรวจสอบเงินประกันการใช้ไฟฟ้ากับจำนวนค่าไฟฟ้าระหว่างปีเพื่อช่วยลดความเสี่ยงจากการที่ผู้ใช้ไฟฟ้าไม่มาชำระเงินค่าไฟฟ้า

6. ระบบ SAP ที่เกี่ยวข้องกับแผนกบัญชีและการเงิน

1. Financial Accounting (FI) หรือ โมดูลทางด้านบัญชีการเงิน

2. Controlling (CO) หรือ โมดูลทางด้านบัญชีจัดการหรือบัญชีบริหาร
3. Industry Solutions for Utilities (IS-U) คือส่วนระบบงานธุรกิจเฉพาะ โดยที่ไม่ใช่โมดูลมาตรฐาน ซึ่งเกี่ยวกับการจำหน่ายและให้บริการทางด้านสาธารณูปโภค

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรอุษา พงศ์พันธุ์ภักดี (2543) ได้ศึกษาระบบสารสนเทศทางการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด โดยวิธีการศึกษาค้นคว้าจากระบบงาน หนังสือ และสอบถาม โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี จากการศึกษา ระบบสารสนเทศทางการบัญชี พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดระบบการควบคุมระบบ สารสนเทศทางการบัญชี แบ่งได้ 2 ส่วน ได้แก่ การควบคุม ทั่วไป และการควบคุมเฉพาะระบบงาน โดยการควบคุมทั่วไปแบ่งออกเป็น การกำหนดการควบคุมการใช้ระบบสารสนเทศ การจัดโครงสร้างภายในองค์กร การเปลี่ยนแปลงแก้ไขระบบสารสนเทศ การควบคุมความปลอดภัยระบบสารสนเทศ และการป้องกันสินทรัพย์ การควบคุมเฉพาะระบบงาน แบ่งออกเป็น การควบคุมเกี่ยวกับการนำเข้าข้อมูล การประมวลผล และการเสนอข้อมูลออก โดยพบปัญหาในระบบสารสนเทศคือ อุปกรณ์และชุดคำสั่งในการเชื่อมโยงเครือข่ายมีการทำงานช้า และซ้ำซ้อนกัน บุคลากรไม่เพียงพอ ไม่ได้กำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติงานและแผนระบบรักษาความปลอดภัย การตรวจสอบไม่ครอบคลุม และไม่มีกำหนดตัวผู้สอบทางด้านคอมพิวเตอร์ของสหกรณ์

ธนพร ชูจิตต์ประชิด (2550) ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อระดับการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีภายใต้ระบบบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐของหน่วยงานราชการ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการกองคลังของทุกหน่วยงานราชการระดับกรมภายใต้กระทรวงต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรีและปทุมธานี จำนวน 133 หน่วยงาน ได้รับกลับคืนจำนวน 71 หน่วยงาน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางด้านสถิติ ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมการควบคุมของหน่วยงานราชการพบว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตามองค์ประกอบการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO และจากการศึกษา ระดับการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีภายใต้ระบบ GFMIS ของหน่วยงานราชการ พบว่า ส่วนใหญ่มีการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ดีพอสมควรแต่มีข้อบกพร่องอยู่บ้าง โดยการควบคุมทั่วไปด้านการแบ่งแยกหน้าที่งาน และการควบคุมระบบงานด้านการควบคุมความครบถ้วนมีระดับการปฏิบัติการควบคุมภายในสูงที่สุด และในส่วนของการการศึกษาแนวทางการวางระบบควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีพบว่า

มีความจำเป็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านการควบคุมซอฟต์แวร์ระบบในการควบคุมทั่วไป มีระดับความจำเป็นมากที่สุด และในส่วนของการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระดับการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมมีผลต่อระดับ การควบคุมภายในของหน่วยงานราชการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

อาณดา โขจันตมณี (2551) ได้ศึกษาแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีของระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผลการศึกษาพบว่า ในการประเมินความเสี่ยงจากการควบคุม ผู้สอบบัญชีจะใช้วิธีการทดสอบการควบคุม ซึ่งจะใช้วิธีการทดสอบการควบคุมไม่ใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับการใช้คอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ส่วนใหญ่ผู้สอบบัญชีจะศึกษาทำความเข้าใจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระบบบัญชีและระบบควบคุมภายในจากประสบการณ์ในการตรวจสอบร่วมกับวิธีการสอบถามข้อมูลจากบุคคลในองค์กร อีกทั้งในส่วนของ การประเมินระดับความสำคัญของการควบคุมทั่วไปและการควบคุมระบบงานในระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์พบว่าค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากและยังพบว่า การควบคุมระบบงานด้านการควบคุมการนำข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์มีค่าเฉลี่ยของความสำคัญสูงสุด โดยความแตกต่างของสำนักงานสอบบัญชี และจำนวนผู้ช่วยผู้สอบบัญชี มีผลให้ระดับความสำคัญของการประเมินแตกต่างกัน

อุทุมพร ธรรมสนอง (2551) ทำการศึกษาการประเมินผลการควบคุมภายในทางการบัญชีของเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยทำการประเมินการควบคุมภายใน 8 องค์ประกอบตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงองค์กร (ERM) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยศึกษาจากผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน งานกองบัญชีและการเงินจำนวน 33 คน ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้ากอง นักวิชาการประจำกอง หัวหน้าแผนก และพนักงานจากการศึกษาตามแนวทางด้านสภาพแวดล้อมภายใน การกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุเหตุการณ์ การประเมินความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามและประเมินผล พบว่า เหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีระบบการควบคุมภายในทางการบัญชี ตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงองค์กรทั้ง 8 องค์ประกอบ ส่วนใหญ่มีการควบคุมภายในที่ เพียงพอและเหมาะสมแล้ว โดยมีจุดเด่นของการควบคุมภายในด้านกิจกรรมการควบคุม และ พบจุดอ่อนของการควบคุมภายในด้านบุคลากรที่ยังไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน

ทั้งนี้ สามารถสรุปข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ตามตารางที่ 2-7

ตารางที่ 2-7 แสดงข้อมูลสรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง	ส่วนงานที่ศึกษา	เครื่องมือ	ผลการศึกษา
อรอุษา พงศ์พันธุ์ภักดี (2543)	ศึกษาระบบสารสนเทศทางการบัญชี	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำกัด	การควบคุมภายในของระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์	พบว่า จัดระบบการควบคุมระบบสารสนเทศทางการบัญชีแบ่งได้ 2 ส่วน ได้แก่ ควบคุมทั่วไป แบ่งออกเป็น การกำหนดการควบคุมการใช้ระบบสารสนเทศ การจัดโครงสร้างภายในองค์กร การเปลี่ยนแปลงแก้ไขระบบสารสนเทศ การควบคุมความปลอดภัยระบบสารสนเทศ และการป้องกันสินทรัพย์ การควบคุมเฉพาะระบบงาน แบ่งออกเป็น การควบคุมเกี่ยวกับงานเข้าข้อมูล การประมวลผล และการเสนอข้อมูลออก
ธนพร ชูจิตต์ประชิด (2550)	ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีภายใต้กระทรวงในเขตกรุงเทพมหานคร	หน่วยงานราชการระดับกรมภายใต้กระทรวงในเขตกรุงเทพมหานคร	ควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO และการควบคุมภายในระบบสารสนเทศ	พบว่า ส่วนใหญ่มีการควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ดีพอสมควร การควบคุมทั่วไปด้านการแบ่งแยกหน้าที่งาน และการควบคุมระบบงาน ด้านการควบคุมความครบถ้วน มีการควบคุมภายในสูงที่สุด การศึกษานโยบายการวางระบบควบคุมภายในระบบสารสนเทศทางการบัญชีพบว่า มีความจำเป็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านการควบคุมซอฟต์แวร์ระบบในการควบคุมทั่วไป มีระดับความจำเป็นมากที่สุด

ผู้ศึกษา	ชื่อเรื่อง	ส่วนงานที่ศึกษา	เครื่องมือ	ผลการศึกษา
อาณดา ไชจินตามณี (2551)	การประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชีของระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์	ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	การควบคุมภายในของระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์	พบว่า การประเมินระดับความเสี่ยงของการควบคุมทั่วไปและการควบคุมระบบงานในระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ มีค่าเฉลี่ยของระดับความเสี่ยงอยู่ในระดับมาก และยังพบว่า การควบคุมระบบงานด้านการควบคุมการนำเข้าข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์มีค่าเฉลี่ยของความสำคัญสูงสุด
อุทุมพร ธรรมสนอง (2551)	การประเมินผล การควบคุมภายในทางการบัญชี	เหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	การควบคุมภายในตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงขององค์กร (ERM)	พบว่า ระบบการควบคุมภายในทางการบัญชีติดตามแนวทางการบริหารความเสี่ยงขององค์กรทั้ง 8 องค์ประกอบ ส่วนใหญ่มีการควบคุมภายในที่เพียงพอและเหมาะสมแล้ว โดยมีจุดเด่นของการควบคุมภายในด้านกิจกรรมการควบคุม และพบจุดอ่อนของการควบคุมภายในด้านบุคลากรที่ยังไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน